

krme. Med take rastline štejemo peskovo grašico (*vicia villosa*), ki je pa drugačna od naše navadne, domače grašice. Peskovo grašico moremo sejati kot ozimno ali pa kot jaro grašico. Najbolje je sejati grašico jeseni z ržjo skupaj, ker imamo potem uže sredi meseca maja prvo košnjo. Peskova grašica z ržjo vred je izvrstna zelena piča, posebno molznim kravam. Kdor pa seje spomladi, sej konec meseca marcija ali v pričetku meseca aprila, ker prvi čas raste grašica zeló počasi. Zimska setev daje po dve dobri košnji. Ako nam peskova grašica dozori, da nam zrnja, ki je dobra krma vsakovrstni živini, in pa slame, ki je dobra za nastil ali pa tudi za krmo. — Na en hektar je sejati zraven rži 70 do 80 h/g peskove grašice. Ako nam grašica dozori, dá nam 13—17 hektolitrov zrnja na enem hektaru. Seme peskove grašice prodajata na Dunaji Wieschnitzky & Clauser (Wien I., Wallfischgasse 8) 10 h/g za 3 gld. 60 kr.; 100 h/g za 28 gld. Podoba 6. kaže peskovo grašico, podoba 7. pa strok njen.

Kako gnojiti vinograde.

Po končani trgatvi ne počiva vinščak, ampak jame takoj skrbeti za prihodnjo letino. Komaj je božja kapljica pod streho, uže pričinja kole puliti, trte obrezavati, braniti jih zimskemu mrazu, zemljati, gnoj voziti v vinograde, in kedar koli to dopušča po zimi vreme, trtam gnojiti.

Vsi razumni vinščaki priznavajo, da je važno in koristno, vinograde gnojiti, a v obče vendar gnojé premalo, gotovo za polovico premalo.

Kaj je tega krivo? Pred vsem pomanjkanje potrebnega gnoja in potem tudi zeló napačna, a žalibog, prerazširjena misel, da vinogradi laže pogrešajo gnoja nego njive. Resnično je pa tudi, da porabijo naši vinščaki mnogo gnoja, katerega privoščijo svojim vinogradom, napačno, ali ga potratijo, ker ga slabo podkopavajo. Ker zdaj prihaja čas, ko bo treba vinograde gnojiti, naj o tem nekoliko izpregovorimo, in sicer posebno razložimo, kako je to delo opravljati.

Hočemo pa samo o gnojenji z navadnim, živinskim gnojem govoriti, vse druge snovi, s katerimi ga lahko vspešno nadomeščamo, opuščamo v tej razpravi.

Kolikor načinov gnojenja v novejšem času priporočajo, skoro vsi so si v tem enaki, da se gnoj ne podkopava globoko, ampak samo od pol do enega čevlja

pod zemljo. Vsi načini plitvega gnojenja se pa razločujejo s tem, da se pri različnih razmerah različno gnoji. Na ravnini gnoji se drugače in v hribih zopet drugače. Navadni živinski gnoj moramo smatrati za tvarino, katera z ene strani obdržuje trti potrebno organsko in neorgansko hrano, z druge strani pa se spreminja v humus, vsled katerega postaja svet rahlejši, da ga lahko prešinja zrak, ki je neogibno potreben, da se tvarine v njem lahko razkrajajo ali da razpadajo. Vse redilne snovi postanejo po okoliščinah

prej ali poslej tekoče. Nekatere se kar naravnost raztopijo, druge izpuhtijo iz gnoja ter te nabirajo v pokrivajoči zemlji, v kateri se od dežja tudi raztopijo. Vse raztopljene redilne snovi potopijo ali pogreznejo se pa v tla, kjer jih korenike posrkajo. Gledé na poslednji stavek ugovarjalo bi se lahko, da je Liebig dokazal, da se na površje zemlje izlite raztopnine le prav plitvo pogrezajo, ker jih zemlja sama mehanično v tem zadržuje. Če temu prav pritrjujemo, moramo si vendar misliti, da segajo redilne snovi pri vsem tem zadosti globoko, tem bolj, ker se ne pogrezajo iznad površja zemlje, ampak iz dna jamice v globočino; pot do korenik jim je torej vendar bistveno skrajšan.

(Konec prihodnjič.)

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 6. Kupil sem lansko leto v Ljubljani semena krmske pese. To seme je pa slabo kalilo in rodilo tudi slabo peso. Kje naj kupim dobro kaljivega semena in katere vrste? (M. L. na V.)

Odgovor. Ker je Vaša zemlja (na Vipavskem) nekaj posebnega, in ker vemo, da je poskušal v svojem času adjunkt vinarske šole na Slapu,

g. Rohrman, z raznimi vrstami pese, obrnili smo se do njega. Gosp. Rohrman nam piše: Na Slapu je najbolj uspevala okrogla, rumena oberndorfska pesa (grosse, gelbe Oberndorfer Futterrübe). Peso smo sejali na gredice, sadiko pa presajali potem v novič prekopan soldan (lapor). Prostor je bil namreč namenjen drevesnici. Med rastjo smo zalivali peso z gnojnico. Te vrste peso sploh najbolj priporočajo, toda ne brez gnoja. — Dobrejša semena doboste od tvrdke: Wieschnitzky & Clauser, na Dunaji (Wien, I., Wallfischgasse 8).

Vprašanje 7. Večkrat sem bral v č. listu vprašanja in odgovore ter se tudi ravnal po nasvetih, tako,

Podoba 6.

Podoba 7.

Ob jako ugodnem, gorkem in suhem vremenu posuši se tamkaj seno na ta način — da se prvi dan le dvakrat obrne in je popoldne družega dne suho, kar je seveda le mogoče pri senu, katero se je dopoludne pokosilo — z vkupnimi stroški 4 gold. 60 kr. Ker znaša tamkaj akordna cena za košnjo 1 ha le 1 gld. 20 kr., stroškov je za košnjo in sušenje v akordu ob ugodnem vremenu le 5 gold. 80 kr., kar je na vsak način po ceni.

V Ebendorfu na Niže-Avstrijskem, kjer znaša dnina za moške po zimi 50 kr. in po leti 60 kr., *) plačujejo pa 6 gold. 95 kr. za akordno košnjo in sušenje sena na 1 ha.

Posušeno seno se tudi pogostoma v akordu naklada in spravlja. Po mnogih krajih je navada, da se v akordu pokošeno in posušeno seno naloži tudi na vozove in še le doma spravi z dninarji in posli. Drugod pa seno tudi v akordu skladajo in spravlja na senico, pod itd. Za nakladanje sena so akordne cene tudi različne. Za nalaganje voza s 6—8q sena, računi se povprek 20 do 25 kr. Za skladanje in spravljanje sena pa se računi od enega voza 50 do 60 kr., in odpade teh za skladanje 20 kr., za spravljanje na senico, pod itd. pa 30 do 40 kr. Navadno se pa to slednje delo bolj pošteno opravi z domačimi posli in dninarji. V Ebendorfu na Niže-Avstrijskem plačujejo za nakladanje, skladanje in spravljanje sena po 87 kr. od voza, ki je naložen s 6—7q sena. V. R.

Kako gnojiti vinograde.

(Konec.)

Zdaj hočemo videti, koliko globoko se podkopani gnoj najbolj obnaša. Ako gnoj kar po vrhu vinograda raztrosimo ter ga nič ne podkopljemo, raztopi sicer deževnica vse, kar je raztopljivega v njem; pa to se ne pogrezne zadosti globoko, kajti v tem ga zadržuje zemlja sama. Drugi del razpadšega gnoja, to je organski del, ki je plinaste narave, izpuhti neukoriščen v zrak. Vrhu tega razpada nam le površno potrošeni gnoj zeló neredno, ker ga v tem zavirajo zdaj mrz, zdaj suša, zdaj prevelika moča in enaki vplivi. Prosto raztrošenje gnoja po vinogradih je po vsem tem malo uspešno in se ne more nikakor priporočati. Če podkopljemo gnoj le kakega pol čevlja globoko ter ga zasujemo, ravnamo še vedno v zgubo, kajti plinaste snovi pridržuje zemlja le nekoliko, raztopljene imajo pa še vedno predolgo pot do korenik. Ako pa zasujemo gnoj v čevelj globoke jame, ognemo se takih neugodnih nasledkov, kakoršne smo našeli pri površnem in plitvem gnojenju, kajti v tej globočini se približamo korenikom, katerih pri okopavanju ne dosežemo, ter položimo gnoj tako rekoč na nje. Vsled tega pridejo raztopljene snovi po kratki poti korenikom v korist; zemlja pa, s katero je gnoj zasut, posrka vse plinske gnojilne snovi, predno morejo v zrak izpuhteti. Dalje nam koristi

*) Ženska dnina za 20—30% cenejša.

tako gnojenje tudi zaradi tega, ker se pri vsakokratnem okopavanju zrahlja zemlja tikoma gnoja, nekoliko pomeša z gnojem, in tako odpira pot potrebnemu zraku in vlažnosti.

Ako podkopljemo gnoj tikoma koreničnega debla, naredimo si res tudi nekoliko škode. S tem prisilimo namreč trto, da nam zažene kmalu dosti privršnih ali rosnihi koreniki; pa saj se te pri okopavanju tako odstranijo; tiste, katere nastanejo po leti, pa le podpirajo trto v rašči in rodovitnosti za eno leto.

Ako podkopljemo gnoj še globokeje, vidimo, da se naštete prednosti plitvega gnojenja izgubljajo druga za drugo. Pred vsem zapazimo — in to priznavam za poglavitno napako globokega gnojenja, — da izostane popolnoma mehanični učin gnoja na zemljo, namreč zrahljanje po humusu, v kojega se spreminja gnoj. Vsled tega ne moreta zrak in vlažnost tako dobro zemlje prešiniti, in ne samo gnoj, ampak tudi zemlja okolo njega se ne razkroji zadosti. Seveda se ne moremo o vsem tem z očmi prepričati, a vendar imamo jasne dokaze za to. Kedar kak star vinograd prekopavamo zato, da bi ga z novimi trtami nasadili, nahajamo mnogokrat tri, štiri čevlje pod zemljo neko črno, šoti podobno tvarino. Kaj je to? Nič družega kakor gnoj, kateri se je morebiti pred petdesetimi leti podkopal, pa se ni mogel vsled pomanjkanja zraka in vlažnosti razkrojiti.

Pri vsem tem je pri nas še mnogo vinščakov, kateri se za globoko gnojenje potezajo in plitvo kar naravnost obsojajo za ničvredno. Mi tudi nočemo trditi, da je morda zavrženo delo in gnoj, ako trtam globoko gnojimo; saj je uže to mnogo vredno, da se zemlja zrahlja in posebno v takih vinogradih, katerih nismo pri nasajanju zadostno prekopali.

Da je zrahljanje zemlje res jako koristno, to nam kažejo v malem vrtnarji: kedar jim kako drevo ne mara prav rasti in roditi, zrahljajo zemljo okolo njega, in pomagano je.

Še jasnejši dokaz nam pa dajejo oni trtorejci, kateri gnojé trtam z jelševino. Oni mislijo, da podajajo trti Bog vé koliko kalija, dušca, fosforove kisline itd. z butarico suhega listja in lesa; v resnici pa s tem gnojenjem skora odločno le zemljo rahljajo, a pravega gnoja nikakor ne nadomeščajo.

Iz vsega tega sklepamo, da je najbolje, ako pri gnojitvi vinogradov le za en čevelj globoko podkopavamo gnoj, in sicer prav blizu okoli trt po visečih legah, po ravninah pa med trtami.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 9. Moji kobili je pričela mececa decembra pokati koža na dveh nogah. Rane so močno krvavele in bilo jih je največ med kopitom in piceljem ter nad piceljem. Kaj je vzrok tej prikazni, in kako jo ozdraviti? Svetovali so mi izpirati rane z mlačno vodo, mazati jih z glicerinom ter obezavati. Rane se celijo